

ПРАВОВА ПРИРОДА ДЕЯКИХ ПРАВИЛ ІНКОТЕРМС

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У сучасних умовах глобалізації та розвитку міжнародної торгівлі ефективна організація транспортних процесів відіграє вирішальну роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств. Одним із ключових елементів, що регулюють взаємовідносини між продавцем і покупцем у сфері перевезень, є правила **Інкотермс (Incoterms)**. Вони визначають обов'язки сторін щодо доставки товару, розподілу ризиків, витрат і відповідальності під час транспортування.

Ключові слова: Інкотермс, правила, доставка, транспорт

Abstract

*In today's conditions of globalization and the development of international trade, the effective organization of transport processes plays a crucial role in ensuring the competitiveness of enterprises. One of the key elements regulating the relationship between the seller and the buyer in the field of transportation is the **Incoterms rules**. They define the obligations of the parties regarding the delivery of goods, the allocation of risks, costs and liability during transportation.*

Keywords: Incoterms, rules, delivery, transport

Результати дослідження

Знання та правильне застосування Інкотермс дозволяє оптимізувати логістичні ланцюги, уникнути непорозумінь між контрагентами та підвищити ефективність використання транспортних технологій. Саме тому аналіз ролі та значення Інкотермс у контексті сучасних транспортних технологій є актуальним напрямом дослідження.

За визначенням **інкотермс** (англ. Incoterms, International commerce terms – міжнародні комерційні умови) – міжнародні правила тлумачення найуживаніших термінів (умов) у галузі міжнародної торгівлі. Регулюють питання доставки товарів від продавця до покупця. Стандартизовані умови Інкотермс розробляє і публікує міжнародна нукрядова організація Міжнародна торгова палата (англ. International Chamber of Commerce, ICC) для застосування в міжнародних договорах купівлі-продажу.

Уперше опубліковані 1936 року. Починаючи з 1980 переглядаються цією міжнародною неурядовою організацією один раз на десятиріччя. При цьому публікація нової версії правил не скасовує чинність попередніх.

Правила регулюють розподіл обов'язків та відповідальності між продавцем і покупцем щодо перевезення товару: оплати перевезення, підготовки транспортних документів, страхування вантажу, виконання митних процедур тощо. Вони також визначають момент переходу ризиків і відповідальності за доставку та розподіл витрат на транспортування. Правила не визначають момент передачі права власності на товар.

Правилами визначено базисні умови постачання, які об'єднано у чотири групи (E, F, C і D), у міру збільшення обов'язків продавця[1].

Загалом розроблено 7 правил загального призначення, застосовних до авіа, автомобільного, залізничного та морського способу перевезень (малюнок 1):

Умови постачання	Розміщення вантажу	Митне оформлення	Доставка до місця погрузки	Завантаження на судно	Морське перевезення	Розвантаження з судна	Доставка до пункту призначення	Страховання	Розмитнення
EXW	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue
FCA	Red	Red	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue
FAS	Red	Red	Red	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue
FOB	Red	Red	Red	Red	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue
CFR	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Blue	Blue	Blue
CIF	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Blue	Red	Blue
CPT	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Blue	Blue
CIP	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Red	Blue
DPU	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Blue	Blue
DAP	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Blue	Blue
DDP	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Blue	Blue	Red

Малюнок 1 – Схема відповідальності правил Інкотермс

EXW Інкотермс (Ex Works) – франко-завод (нерідко у договорах вживається синонім «самовивіз») – термін, що позначає умову, що товар передають покупцеві на території продавця (завод, фабрика, склад), і продавець не несе відповідальності за його транспортування за межі зазначеного місця, навантаження або митне оформлення для експорту. Умова EXW часто вказується при обґрунтуванні закупівельної ціни, що передбачає для покупця необхідність урахувати додаткові витрати на доставку та оформлення документів. Для покупців, незареєстрованих у країні відправника, такий варіант може створити труднощі під час оформлення імпорту. Тому його варто застосовувати тільки за наявності довгострокових і стабільних міжнародних відносин із партнером.

FCA Інкотермс (Free Carrier) – франко-перевізник із зазначенням пункту доставки передбачає два варіанти співпраці: FCA (A) і FCA (B). У першому випадку продавець доставляє товар, що пройшов митне оформлення для експорту, у вказане місце на своїй території. В іншому разі продавець доставляє замитнений товар у пункт за межами своєї території, обраний покупцем, включно з передачею перевізникові або третій стороні.

CPT Інкотермс (Carriage Paid To) – це умова, за якої продавець оплачує транспортування товару до узгодженого пункту призначення. Цей варіант особливо зручний для мультимодальних перевезень, оскільки дає змогу чітко зафіксувати в контракті момент переходу відповідальності за вантаж до покупця і точно визначити місце доставки.

CIP Інкотермс (Carriage and Insurance Paid to) – це правило передбачає доставку товару за рахунок продавця до зазначеного місця призначення з мінімальною страховкою вантажу. Воно надає можливість гнучко використовувати різні види транспорту, при цьому чітко вказуючи етап, на якому відповідальність за вантаж переходить від продавця до покупця.

DAP Інкотермс (Delivered at Place) – згідно з цим правилом, продавець повністю відповідає за збереження товару, його доставку і усі фінансові витрати до зазначеного пункту призначення в країні покупця. Продавець регулює усі ризики, пов'язані з ввезенням товару на територію іншої держави. Товар вважається доставленим у момент повної організаційної та документальної готовності до розвантаження. Правило спрощує співпрацю, рівномірно розподіляючи відповідальність сторін за митні процедури, включно з як експортним, так і імпортним оформленням вантажу.

DPU Інкотермс (Delivered at Place Unloaded) – доставка у пункт призначення з розвантаженням. Згідно з цим правилом, продавець несе повну відповідальність не тільки за транспортування товару, включно з оплатою експортних зборів, покриттям поточних витрат і портових зборів у пункті призначення, а й за розвантаження товару. Правило підходить, коли постачання здійснюється з використанням кількох видів транспорту. Воно робить угоду більш адаптивною, надаючи змогу краще враховувати особливості транспортування як в організаційному, так і у фінансовому аспекті.

DDP Інкотермс (Delivered Duty Paid) – правило доставки зі сплатою мита в пункт призначення покупця з повним покриттям транспортних витрат. При цьому розвантаження не входить в обов'язки покупця. [2] Це правило доставки досить розповсюжене, наприклад під час торгівлі через онлайнплатформи у разі доставки товарів через операторів поштового зв'язку.

Висновки

Правила Інкотермс є важливим інструментом у сфері транспортних технологій, оскільки вони забезпечують чіткий розподіл відповідальності між учасниками перевезення, сприяють ефективній організації логістичних процесів і мінімізують ризики під час міжнародних перевезень. Їх правильне

застосування підвищує прозорість, передбачуваність і надійність транспортних операцій у глобальній торгівлі.

Крім того, не зважаючи регулювання правилами Інкотермс значної частини правовідносин переважно у сфері міжнародної морської торгівлі (Франко-порт, Франко-борт, Франко-вздовж борту тощо), значна частина правил Інкотермс активно застосовується суб'єктами господарювання також і під час торгівлі всередині держави (наприклад Франко-завод, DDP тощо), включаючи перевезення залізничним або автомобільним транспортом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BC%D1%81>
2. <https://meest.cn/news/inkoterm-2020-yak-pravilno-obirati-umovi-postavki-dlya-vashogo-biznesu/>
3. Інкотермс Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року) (укр. – неофіційний переклад) від 01.01.2000 р. // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988_007#Text

Тодоренко Дмитро Віталійович – студент групи 1ТТ-23б, факультету машинобудування та транспорту Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, email: todorenkodima77@gmail.com

Науковий керівник: Ковальчук Іван Васильович – доктор філософії у галузі права, старший викладач кафедри автомобілів та транспортного менеджменту факультету машинобудування та транспорту Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: ivankovalchuk@vntu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-7467-5317>

Todorenko Dmytro – student of group 1TT-23b, faculty of mechanical engineering and transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: todorenkodima77@gmail.com

Scientific supervisor: Kovalchuk Ivan – PhD in law, senior Lecturer at the Department of Social and Political Sciences faculty of mechanical engineering and transport Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ivankovalchuk@vntu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-7467-5317>